

Tato práce se zabývá fungováním vlastních jmen v ruské a české frazeologii. Vlastní jména jsou specifické lexikální jednotky, které na rozdíl od podstatných jmen obecných pojmenovávají jedinečný denotát, a nemají tudíž pojmový obsah. Přesto u některých vlastních jmen dochází během vývoje jazyka k jejich apelativizaci, tj. přechodu od vlastního jména k obecnému. Vlastní jména se stávají obecnými na základě obrazného přenesení extralingvistických skutečností svázaných s jejich denotátem (vlastní jméno se stává zobecněným symbolem těchto skutečností). Ve frazeologizmech tedy vystupují taková vlastní jména, která získala obecný význam. Vlastní jméno může do frazeologizmu proniknout také pouze na základě náhodné shody rytmu či rýmu s ostatními komponenty frazeologické jednotky nebo na základě náhodné či genetické příbuznosti propria s obecnými substantivy. Frazeologizmy s vlastními jmény (onomastické frazeologizmy) tvoří v obou srovnávacích jazycích významnou a specifickou složku frazeologického systému. Součástí frazeologizmů se stávají jak původní ruská a česká vlastní jména, tak vlastní jména přejatá z jiných jazyků. Původní ruské a české onomastické frazeologizmy lze rozdělit podle toho, jakým způsobem vypovídají o národní specifičnosti, na frazeologizmy odrážející extralingvistické realie a na frazeologizmy odrážející národně-kulturní specifičnost, jež je vytvořena lingvistickými činiteli.

Onomastické frazeologizmy odrážející národně-kulturní specifičnost vytvořenou lingvistickými činiteli zahrnují (1) frazeologizmy se skutečnými vlastními jmény a (2) frazeologizmy s fiktivními vlastními jmény a slovní hříčky. Frazeologizmy se skutečnými vlastními jmény vznikaly hlavně v minulosti. Nejčastěji obsahují v minulosti frekventovaná antroponyma (jména osob a jejich hypokoristické formy). V dřívějších dobách existovalo zejména v ruštině (v češtině v menší míře) rozdělení jmen na typicky "sedlácká" a na jména "panská".